

SLUJITORI AI ARHIVELOR DIN ROMÂNIA

Constantin S. Nicolăescu-Plopșor unul din întemeietorii Filialei Arhivelor Statului din Craiova

ILIE VULPE

Constantin S. Nicolăescu-Plopșor s-a născut în comuna Sălcuța, județul Dolj, la 20 aprilie 1900, fiul lui Stan Nicolăescu și Polina — născută Dincă Schileru. Licențiat în litere, el a fost numit în funcția de arhivar subdirector în primul colectiv al Arhivelor Statului din Craiova, alături de C. D. Fortunescu, director, Ion Căncea, paleograf, și Ion Donat — impegat¹.

La data de 15 ianuarie 1933, când nu împlinise încă vârsta de 33 ani, a fost numit, în locul lui C. D. Fortunescu, director al noii instituții, funcție din care a fost înlocuit în 10 decembrie 1933, pentru scurtă vreme, de Șt. Ciuceanu, profesor al liceului Carol I din Craiova².

Acești primi ani ai Filialei Arhivelor Statului din județul Dolj au fost și cei mai grei, mai cu seamă că, prin ordinul de înființare a ei, trebuia să funcționeze fără nici un angajament bugetar³. De aceea, preocuparea primordială a conducerii a fost de a prinde Filiala Arhivelor Statului în bugetul Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice, din care făcea atunci parte, și de a obține un local corespunzător pentru tânăra instituție.

În același timp, Constantin Nicolăescu-Plopșor s-a dovedit un pasionat al muncii de strângere, spre salvare, a documentelor, mai ales în cel de al doilea mandat al său ca director, consumat între anii 1939—1951⁴.

Revenind, trebuie subliniat că în întreaga sa activitate de șef al Arhivelor craiovene, Constantin S. Nicolăescu-Plopșor s-a zbatut pentru rezolvarea unei probleme care a fost însă soluționată abia în 1972 — aceea a obținerii unui imobil care să ofere condiții optime de păstrare a documentelor. Primul imobil pe care l-a obținut a fost una din aripile Școlii primare de băieți „Madona Dudu”⁵.

¹ Arh. St. Craiova, fond Filiala Arhivelor Statului județul Dolj, dosar 1/1931, f. 6.

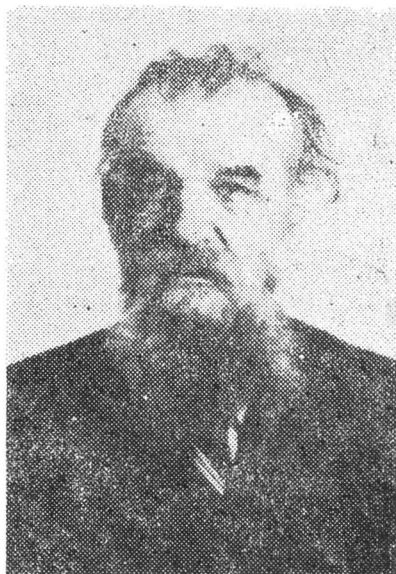
² Ibidem, f. 4.

³ Ibidem, Vezi și *Arhivele Statului Craiova. 50 de ani de la existență (1931—1981)*, București, 1981, p. 28.

⁴ *Arhivele Statului Craiova...*, p. 92.

⁵ Arh. St. Craiova, fond Filiala Arhivelor Statului județul Dolj, dosar 1/1933, f. 104—105.

Dovedindu-se a fi o rezolvare nesatisfăcătoare a acestei probleme, obținerea unui local special desemnat ca depozit de arhivă, a rămas în continuare în atenția conducerii filialei, mărturie fiind atât numeroasele rapoarte făcute la autoritățile locale și centrale cât și deseale mutări ale arhivei, de la Școala primară de băieți „Madona Dudu”, la Casele Băniei, în casele Jean Mihail. La 24 martie 1934 Constantin S. Nicolăescu-Plopșor încheia proces-verbal de predare-primire a averii filialei, noului director, Nicolae Gh. Dinculescu.

Prin aceasta, îi transmitea în gestiune 81 de documente din perioada 1469—1855 inventariate și alte 220 neinventariate, 290 planuri și hărți, 42 tabele de împrumut și hotărnicii, 415 cărți ale bibliotecii instituției, precum și mai multe fonduri arhivistice, între care Curtea de apel Craiova (1831—1900), Tribunalul județului Dolj—Secțiile I—III (1831—1900), Prefectura județului Dolj, (1844—1900), Teatrul național Craiova, Liceul „Elena Cuza”, Liceul „Regina Elisabeta” și primăriile comunelor Calafat, Corabia, Întorsura, Cerat, Craiova etc.⁶.

Reinstalat la cârma instituției în anul 1939, Constantin S. Nicolăescu-Plopșor s-a confruntat cu aceleași probleme, situația agravându-se după cutremurul din noiembrie 1940⁷, în urma căruia localul Școlii primare de băieți „Madona Dudu” în care se găsea depozitată arhiva, a fost serios avariat. Dar cei mai grei ani au fost cei din timpul celui de-al doilea război mondial, mai cu seamă aceia în care frontul s-a apropiat de granițele țării.

Cu aprobarea Direcției Generale a Arhivelor Statului, Constantin S. Nicolăescu-Plopșor a luat măsura ca fondurile și colecțiile arhivistice cele mai valoroase să fie puse la adăpost, nu întâmplător, în Plopșor, sat al comunei

⁶ Documentul se află în proprietatea doamnei Mira Nicolăescu-Plopșor din Craiova.

⁷ Arh. St. Craiova, fond Filiala Arhivelor Statului județul Dolj, dosar 2/1940, f. 37—39.

Sălcuța în care se născuse, în localul dispensarului uman, de unde au fost re-aduse în Craiova abia mai târziu, după sfârșitul războiului⁸.

Mare prețuitor al arhivelor, Constantin S. Nicolăescu-Plopșor a menținut până la sfârșitul vieții sale — mai 1968 — o legătură strânsă cu Filiala Arhivelor Statului din Craiova, deși destînul de arheolog l-a despărțit de această instituție.

Meritul său, pus alături de contribuția celorlalți directori: Fortunescu, Dinculescu, — din anii de început — a fost în primul rând acela că s-a strădui să organizeze și să facă funcțională, ca instituție de cercetare și de cultură, Filiala craioveană a Arhivelor Statului.

⁸ Ibidem, dosar 1/1944, f. 4.